

SPORT IN BEELD

7e JAARGANG No. 51

15 DEC. 1931

PRIJS F0.25

Te Groningen werd Zaterdag j.l. op het graf van wijlen den heer K. Duiker, in leven Voorzitter van het Christ. Ned. Gymnastiek Verbond, vanwege dit verbond aan de Familie van den overledene een grafmonument overgedragen. Het monument is uitgevoerd in zandsteen, terwijl de buste in brons is gegoten. (Foto Polygoon)

Englebert

*De meest robuuste band.
Vrachtwagens en Omnibussen*

De „GEVRAAGDE“ Bougie

Alom verkrijgbaar

N.V. TECHN. BUR. BIJLEVELD
AMSTERDAM

De Voorloopers van het Golfspel

(STUDIE DOOR J. A. BRONGERS)

Hoewel het golfspel in zijn huidige vorm het eerst in Schotland werd beoefend, is het volstrekt niet zeker, dat het ook in dit land zijn oorsprong vond, want op het Continent werden reeds vóór ca. 600 jaar verschillende spelen aange troffen, die zeer veel overeenkomst vertoonen met het edele golfspel van thans.

Zoo kende men voor eeuwen her bijvoorbeeld in Frankrijk een spel, „Jeu de Mail” genaamd, dat nog heden ten dage wordt beoefend, waarbij men een bal in minder slagen dan zijn tegenstander over een lange baan en door een verhoogden ijzeren ring trachtte te slaan, dus hetzelfde idee als bij golf. De baan was echter smal en soms door een palissade omgeven.

Waarschijnlijk is dit spel later naar Engeland en Schotland overgebracht, waar het bekend was onder den naam „Pall Mall”. Koningin Maria Stuart van Schotland moet zoowel golf als „Pall Mall” gespeeld hebben. De „Mall” in Londen werd aangelegd na het herstel van het koningschap in Engeland, toen Karel II in 1660 weder den troon beklom. Naderhand ontwikkelde zich deze baan tot een der voor naamste straten van den Metropolis, die ook thans nog bestaat en naar haar oorspronkelijke bestemming „Pall Mall” genoemd is.

In Holland werd reeds in de 13e en 14e eeuw een sport beoefend, die „maliën” werd genoemd. Het doel van dit spel was, met een z.g. „malie” (een houten stok met aan het uiteinde een dikke knop) een houten bal in zoo weinig mogelijk

slagen over een lange baan of groot veld te slaan. Een spel dus, nauw verwant aan het golfspel, dat in principe hetzelfde doel, maar dan over een nog grooteren afstand, nastreeft. In verschillende steden van ons land herinneren de namen „Maliebaan” en „Malieveld” ons nog aan dit oude spel.

Ten aanzien van het bovenstaande valt de overeenkomst op tusschen het Fransche woord „mail” (Jeu de Mail), het Engelsche „mall” (Pall Mall) en het Nederlandsche „malie”, welke woorden alle dezelfde betekenis hebben en etymologisch zijn afgeleid van het Latijnsche woord voor hamer, „malleus”. Op een oude prent, een maliebaan voorstellende, zien we duidelijk, dat de stokken die de spelers in de hand hebben, veel op hamers met lange stelen gelijken.

* * *

Een andere vorm van golf, welke nog thans in België en Noord-Frankrijk wordt gevonden, is „chole”, welk spel uit het begin van de 14e eeuw dateert. De clubs (club = golfstok) welke gebruikt werden, hadden evenals de „niblicks” en „irons” die thans bij het golfspel gebezigd worden, ijzeren koppen. Bij „chole” werd — in tegenstelling met „Jeu de mail” — door beide partijen met denzelfden bal gespeeld. De spelers werden in twee partijen verdeeld en er werd een punt vastgesteld, waar de bal naar toe gespeeld moest worden (b.v. een bepaalde steen, een pilaar bij een kerk, een boom of

Een oud-Hollandsche kolver met de onafscheidelijke lange Goudsche pijp.

Een stoere Hollandsche kolver op het ijs. (Naar een ets van R. de Hooghe, 17e eeuw).

Een oud-Hollandsche kolfbaan in het begin der vorige eeuw.

iets dergelijks), soms op 15 tot 20 K.M. afstand van het beginpunt. Daarna begon het „bieden”; iedere partij moest namelijk het aantal slagen opgeven, waarin zij het eindpunt meende te kunnen bereiken. De partij die het laagst bood mocht dan afslaan, terwijl de andere partij moest trachten te verhinderen, dat de eerste het doel in het geboden aantal slagen zou bereiken. Wat dit bieden alsmede de taak van de tegenpartij betreft, vertoont het spel een merkwaardige overeenkomst met „bridge”, het momenteel zoo geweldig in trek zijnde kaartspel.

Over het verdere verloop van het spel nog het volgende: Van de partij die mag beginnen slaat, beurtelings iemand den bal. Wanneer drie spelers dezer partij geslagen hebben, slaat iemand van de tegenpartij den bal terug („déchole”) waarna de eerste partij weer drie keer mag slaan, hetgeen weer gevolgd wordt, door één terugslag („déchocolade”) van de tegenstanders. Ieder der spelers van de tegenpartij mag dus één slag doen tegen drie slagen van de beginnende partij. De „decholeurs” trachten den bal zooveel mogelijk naar plaatsen te slaan, vanwaar hij moeilijk door de andere partij verder geslagen kan worden, b.v. in een zandkuil of derg. (vergelijk „bunker” in golf). Indien de bal ergens terecht komt, waar de spelers hem niet bereiken kunnen (b.v. in een sloot of rivier), wordt onderling overeengekomen waar een nieuwe bal neergelegd zal worden.

Daar men bij dit spel door velden en struikgewas, over weiden en slooten moest gaan, werd het meestal in den herfst gespeeld, wanneer de velden kaal zijn.

De clubs welke in België werden gebruikt hadden een uiterst concaven ijzeren kop, bevestigd op een stevigen niet te buigen stok; de bal was eivormig en gemaakt van beukenhout. Hoewel „chole” in verschillende opzichten van golf verschilt, zal de lezer uit het bovenstaande hebben bemerkt, dat het er in origine veel overeenkomst mee vertoont.

* * *

Tenslotte vestigen wij nog de aandacht op het oude Hollandsche nationale spel, het kolven, dat reeds in de 14e eeuw in Holland werd beoefend, getuige een oorkonde van Hertog Albrecht van Beieren, dateerende van het jaar 1390, waarin den Briellenaars werd toegestaan: „te caetsen ende den bal metten colven te slaan buten der vesten”. Wij zijn van meening, dat ook het kolfspel nauw verwant is aan golf. De uitspraak van beide woorden is dezelfde en etymologisch is het woord „golf” afgeleid van het woord „kolf”. In dit verband valt nog de overeenkomst te vermelden tusschen „cleek” (de naam van een bepaalde club, welke bij het golfspel gebruikt wordt) en „klik” (de stok waarmede de kolfers den bal voort sloegen), alsmede tusschen de „tee” bij golf (d.i. de plaats waar de bal wordt neergelegd voor den eersten slag) en het „tuitje” bij kolf, dat ongeveer voor hetzelfde doel diende.

Uit de 15e eeuw dateeren tal van overheidsbepalingen die

betrekking hebben op het kolfspel, en in een Vlaamsch getijdenboek uit de 14e eeuw, het z.g. „Golfboek” dat zich in het Britsch Museum bevindt, komt een vignet voor, waarop men eenige spelers op een grasveld duidelijk bezig ziet met „putten”.

Kolf werd aanvankelijk in de straten, op de kerkpleinen en zelfs op de kerkhoven beoefend, doch toen het spel zoo'n vlucht nam, dat de voorbijgangers en de ruiten gevaar begonnen te loopen, werd het verbannen en slechts buiten de stadswallen getolereerd. In den winter speelde men het op het ijs, zooals op talrijke schilderijen van oude Hollandsche meesters te zien is. Ook de voorstellingen op de oude Hollandsche tegels getuigen van het feit, dat in Holland reeds zeer vroeg een op golf gelijkend spel werd beoefend.

Tijdens de regeering van Jacobus VI van Schotland werden er door de Hollandsche industrie zulke groote partijen golfballen naar Schotland geëxporteerd, dat Jacobus het geraden achtte, er een flink invoerrecht op te leggen, terwijl later zelfs de import van Hollandsche ballen geheel verboden werd, daar er te veel goud uit het land vloeide. Gezien de huidige protectionistische politiek van het Vereenigd Koninkrijk, blijkt de zegswijze „L'Histoire se répète” ook hier weer van toepassing te zijn. Wij mogen uit het feit, dat Holland golfballen exporteerde, zeker concluderen dat een dergelijk spel hier te lande ook gespeeld werd.

* * *

Het is moeilijk thans, zooveel eeuwen na het stadium waarin deze spelen hun ontstaan vonden, uit te maken of golf zich in Schotland uit een van de hierboven behandelde spelen heeft ontwikkeld. Dat het Continent — en ook ons land — een belangrijke rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van het heden ten dage over de geheele wereld een steeds groeiende belangstelling ondervindende golfspel, staat echter wel vast!

WAT EEN KRACHT! WAT EEN UITHOUDINGSVERMOGEN!

Maar vergeet U niet, dat U niet alleen bij de sport doch ook in het dagelijksche leven een groot uithoudingsleven noodig hebt. Daar zorgt nu

OVOMALTINE

voor. Ovomaltine is een extract uit de natuurproducten melk, mout en eieren met toevoeging van cacao voor den smaak. Ovomaltine is louter krachtvoedsel, doordat het slechts de werkelijke versterkende bestanddeelen uit deze stoffen bevat.

Begin er eens mede. Voor fl. 0.70 heeft U bij elken apotheker of drogist reeds een busje. Ovomaltine versterkt ook U